

Sammanfattning

Miljökvalitetsnormen för kvävedioxid och PM10 överskrids på 36 respektive 48 vägar och gator i Stockholms län. Överskridande sker både på det kommunala och statliga vägnätet och i 7 av länets 26 kommuner. Den dominerande källan till luftföroreningar i Stockholms län är vägtrafik.

Enligt 5 kap 4 § miljöbalken ska ett förslag till åtgärdsprogram upprättas om det behövs för att en miljökvalitetsnorm ska kunna följas. Åtgärdsprogrammet syftar till att aktuella miljökvalitetsnormer ska uppfyllas inom det geografiska område där överskridanden sker. Miljökvalitetsnormer har som syfte att skydda människors hälsa och miljön. Miljökvalitetsnormerna för luft anger föroreningsnivåer som inte får överskridas.

På grund av omfattningen av överskridanden av NO₂ och PM10 i Stockholms län är det inte möjligt att direkt ange en lämplig kombination av åtgärder för att uppfylla miljökvalitetsnormerna i alla delar av länet. Gatorna och vägarna med överskridanden bildar en komplex bild där många av dem ligger intill varandra.

Idag saknas underlagsdata både för hur trafiken ser ut och därmed är det svårt att bedöma hur den skulle påverkas av olika åtgärder. Hur åtgärderna bör utformas och vilka effekter de får är beroende av till exempel geografisk omgivning, fordonsparkens sammansättning i länets olika kommuner och godstrafikens start och målpunkter. Två faktorer är särskilt viktiga för att kunna nå miljökvalitetsnormerna. Dels krävs framtagande av erforderligt underlag för att kunna fatta välgrundade beslut, dels krävs regelbunden uppföljning och utvärdering för att eventuellt justera de åtgärder som vidtagits.

Åtgärdsprogrammet är därför utformat för att hantera såväl komplexiteten som kunskapsluckorna och en process för hur den ökade kunskapen kan användas för att löpande förbättra precisionen i åtgärderna.

Åtgärdsprogrammet rekommenderar tre olika typer av åtgärder. Den första omfattar åtgärder som kan ge en relativt snabb effekt på halterna av PM10 och NO₂. Den andra handlar om åtgärder som ska ge ett bättre beslutsunderlag för att kunna bedöma nuvarande situation och utifrån detta välja effektiva åtgärder samt för att kunna följa effekten av olika vidtagna åtgärder. Den tredje typen av åtgärd är de som har en mer långsiktig effekt, som tar längre tid och där olika aktörer kan behöva agera gemensamt. I tabellerna nedan sammanfattas de föreslagna åtgärderna.

Åtgärder för PM10 på lokala gator och vägar	Var
Minskad dubbdäcksanvändning	Stockholms stad
Dammbindning	Södertälje kommun
Städning med ny teknik	
Minimerad sandning	
Åtgärder för NO₂ på lokala gator och vägar	Var
Ändrad trängselskatt	Stockholms stad
Miljözon lätta fordon	
Miljözon tunga fordon	
Åtgärder för PM10 på trafikleder	Var
Dammbindning	Stockholms stad
Sänkt hastighet	Botkyrka kommun
Städning	Danderyds kommun
	Huddinge kommun
	Solna stad
	Sollentuna kommun
	Södertälje kommun
Åtgärder för NO₂ på trafikleder	Var
Ändrad trängselskatt	Stockholms stad
Miljözon tunga fordon	Botkyrka kommun
	Danderyds kommun
	Huddinge kommun
	Solna stad
	Sollentuna kommun
Åtgärder som syftar till bättre beslutsunderlag	
Trafikflödesmätningar	
Kameramätning för analys av fordonssammansättning	
Pilotprojekt för åtgärder på statliga vägar	
Uppföljning och utvärdering	

Långsiktiga åtgärder

Trafikregleringar

- Omfördelning av vägutrymme
- Hastighetsdämpande åtgärder
- Trafiksignalåtgärder

Effektivisera trafikarbetet

- Förbättrad kollektivtrafik
- Främja gång- och cykeltrafik
- Parkeringsåtgärder
- Mobility management/resvanepåverkan
- Samhällsplanering

Rapporten består av två delar, del I och del II. Del I presenterar åtgärdsprogrammet för NO₂ och PM10 Stockholms län. Del II beskriver omfattning, källor och trender för överskridanden av NO₂ och PM10, hälsoeffekter och konsekvenser av överskridandena samt redan genomförda åtgärder.